

Flight Sergeant George Fullerton

Af Georgina Vestergaard

Erik og Georgina Vestergaard besøger udstillingen "Flyvere i natten" på Ringkøbing Museum.

Engang imellem bliver det personligt...

Det er ikke noget, der sker hver dag, men engang imellem får vi lov til at opleve, at det, vi laver på Ringkøbing-Skjern Museum, kan hjælpe andre med at lægge livets puslespil. Tænk hvordan det må være efter et helt liv at opdage, at den mand, du er opkaldt efter men om hvis død, du intet ved, omkom på den anden side af jorden inden for få dage og få kilometer fra din mands fødsel.¹

En af de udstillinger, vi ved, har rørt mange, er "Flyvere i natten" på Ringkøbing Museum. Her fortæller vi den dramatiske historie om 19 allierede flystyrt og nedskydninger i Vestjylland under Anden Verdenskrig. Når du besøger udstillingen, får du historien om en række angreb med mål i Vestjylland, og du slipper heller ikke for historien om, hvor de store natlige bombetogter gik hen, og hvilken rædsel de spredte i Tysklands byer.

Så hvorfor bringer vi først denne artikel nu, fem år efter Georgina Vestergaards besøg i udstillingen? Simpelt: Fordi hun først har skrevet den (og vi har oversat den) nu.

Udstillingen kan fortsat opleves i 2021.

Caroline E. Larsen og Christian Ringskou

Flight Sergeant George Noile Fullerton, RCAF² 608. Eskadrille
Født i McBride, British Columbia den 25. februar 1915
Død i Skjern, Danmark, den 23. november 1941

Gennem hele mit liv har jeg vidst, at jeg er opkaldt efter min fars ven George Noile Fullerton, en pilot, der døde under Anden Verdenskrig. Jeg er stolt af mit navn, Georgina, eller Georgie, som min far sagde. Jeg elskede når min far fortalte historier om George og om deres venskab.

I 2014 gik jeg på internettet, hvor jeg søgte på min navnefælle George Noile Fullerton. Til min overraskelse kunne jeg læse, at hans fly styrtede ned i Skjern, Danmark. Indtil da kendte jeg hverken dato eller sted for hans død.

Min mand Erik og hans familie udvandrede fra Højmark, Danmark, til British Columbia³ i 1954. Højmark og Skjern er nabobyer med 12 kilometers afstand. Erik blev født den 15. november 1941 i Højmark; George døde den 23. november 1941 i Skjern. Hvilket sammentræf at Eriks fødsel og Georges død indtraf med bare en uges mellemrum og

at de to begivenheder fandt sted med bare et dusin kilometers afstand.

Mit første besøg hos Eriks familie i Danmark fandt sted tilbage i 1965. Da vi ankom til byen Skjern, så jeg en stor nøgle, der hang ved byskiltet. Det billede blev hos mig som noget betydningsfuldt. Jeg har altid troet, det var på grund af forventningen om at komme til Højmark, hvor Erik er født.

Årtier senere, i juli 2014, havde vi besøg af Eriks danske kusine Anna Grethe i Canada. Jeg fortalte hende om min navnefælle og om, at jeg netop havde fundet ud af, at han mistede livet i Skjern. I december, da Anna var tilbage i Danmark, ringede hun og fortalte, at hun havde hørt, at Ringkøbing-Skjern Museum åbnede en udstilling med titlen "Flyvere i natten" i februar 2015.⁴ Museet var interesseret i enhver information, jeg måtte have om George. Jeg sendte et foto af George til museet og købte en flybillet til Danmark; vi ville aflevere en RCAF-blå mappe, jeg havde, samt nogle valmuer.⁵

Skjern markedsførte i mange år sig selv som "Nøglen til Vestjylland". Nøglen gik igen i byvåben, borgmesterkæde og mange andre steder. Den fotograferede nøgle kom til Ringkøbing-Skjern Museum fra Skjern Turistforening. Den er 1,5 meter lang. Måske var det den, Georgina Vestergaard så i 1965?

Vi ankom til Ringkøbing Museum den 7. maj 2015. Vores guide, Christian Ringskou, fortalte, at Georges flystyrt var det første af 19 i Ringkøbing-Skjern Kommune. Han viste os et kort med markeringer for hvert styrt. En liste over de døde samt datoer for nedskydningerne fandtes ved siden af kortet.⁶

Så så vi film om de enkelte flystyrt med Georges som det første. Vi stod foran den store glasmontre. Filmen startede med fly på himlen, tekst på dansk og tysk løb over billedet. Vi lyttede til Christian Ringskous oversættelse til engelsk. Min mand Erik holdt min hånd, hans kusiner Bente, Anna Grethe og hendes mand Bjarne var der også.

Filmen spiller på en skærm i en stor glasmontre. Foran skærmen er der fragmenter fra flyet, en ueksploderet bombe⁷ og stumper og dele fra motoren.

Billedet skiftede til styrtet. Der var metalstumper og vragdele spredt ud over en mark. Et jernbanespor løb langs vejen. Over sporet hang stumper fra en faldskærm fra telefonrødene.⁸ Tyske soldater stod blandt vragdelene, i baggrunden en gård.⁹ Filmens tekst oplyste de døde:

Pilot F/Sgt. George Noile Fullerton

Pilot F/Sgt. Russell H. MacMillan

W/Op/Air Gnr. Sgt. John Short

W/Op/Air Gnr. Sgt. Francis G. Simonds

Her sluttede livet for George Noile Fullerton og tre andre unge mænd.

George Fullertons mappe fra Royal Canadian Air Force, som Georgina havde med til museet, nu i udstillingen. Foto: Keld Vinther.

Den følgende tekst på dansk og tysk løb over skærmen:

Nr. 1:

LOCKHEED HUDSON V AM715

På en rutinepatrulje fra Horns Rev i Danmark til Lista i Norge om morgenen, fløj maskinen ind over Danmark ved byen Henne på Vestkysten. Den satte kursen mod Tarm og fløj mod Skjern langs jernbanen mellem de to byer. Ifølge øjenvidneskildringer styrtede flyet pludseligt, ramte heget langs jernbanen og brød i brand. Et besætningsmedlem blev slynget væk fra flammerne men døde senere af sine sår.¹⁰

Jeg mærkede Eriks greb om min hånd, mens en følelse af fuldstændig skræk skuldede gennem mig. At se den ødelæggelse, der kostede George og besætningen livet, var overvældende. Jeg tænkte på, hvor vidunderlige mine 70 år har været, og hvordan deres liv blev afbrudt. Et billede af George Noile Fullerton gik henover skærmen – det selvsamme jeg havde sendt til museet. Hvor følte jeg mig stolt og trist i det øjeblik – stolt over at George og besætningen 100 år efter hans fødsel og 74 år efter hans død blev mindet og æret.

Georginas Vestergaards foto af George Noile Fullerton.

I 1941 gav tyskerne faldne allierede flyvere ærefulde begravelser. Besætningen fra Lockheed Hudson V AM715 blev begravet i Frederikshavn den 28. november 1941.

Vi så billeder fra begravelsen, hullet til kisten, rækken af tyske soldater, fire hvide kister og en tysk officer i en positur, der viser, at han taler. Hvor ironisk. De eneste tilstedeværende er tyske soldater. Men hvor er jeg taknemmelig over, at det tilsyneladende blev gennemført med stor værdighed.¹¹

Så besøgte vi nedstyrtningsstedet, der nu er en grusbelagt parkeringsplads bag en møbelbutik. Vi genkendte den gamle gård, der nu stod tom. Vi så jernbanen, der løber parallelt med parkeringspladsen. Det så så fredeligt ud, ingen spor efter det drama, der udspillede sig her den 23. november 1941.

Et par dage efter kørte Erik og jeg til Frederikshavn¹² og fik et hotelværelse. Næste dag tog vi på kirkegården med blomster. Det var en surrealistisk følelse at stå der ved Georges grav.

Jeg var taknemmelig for at have fået mulighed for at besøge Georges grav og fortælle ham, hvor stolt jeg er over at være navngivet efter ham – og for at takke ham og den øvrige besætning for deres indsats og deres ultimative offer.

I maj 2018 vendte vi tilbage til Danmark, hvor vi deltog i en fætter-og-kusine-fest. Vi besøgte Ringkøbing Museum

igen for at se nye udstillinger. Vi blev glædeligt overraskede over, at vi stadig kunne se "Flyvere i natten".

Vi genbesøgte også nedstyrtningsstedet og kirkegården for at lægge blomster ved Georges grav. Som jeg stod der ved graven, ønskede jeg, at jeg kunne have lagt blomster ved vores besøg gennem alle årene. Havde jeg blot vidst, hvor han døde, og hvor han blev begravet.

Tak til vores guide, Christian Ringskou, og til Ringkøbing Museum for udstillingen "Flyvere i natten". Jeg følte mig heldig over at få lov til at opleve min "navnebrors" historie udfolde sig på skærmen. Tak for at mindes og ære George Noile Fullerton, hans besætning og alle de piloter der mistede livet da de fløj over Danmark.

Noter

1. Læs mere om dette og 18 andre styrt i Christian Ringskou: Flyvere i natten – allierede flystyrt i Vestjylland 1940-45. *opdatering* 2015.
2. Royal Canadian Air Force.
3. Det vestlige Canada.
4. I den engelske tekst kalder Georgina Vestergaard udstillingen "Airmen

over Danmark". Det er tæt på titlen på Søren Flensteds hjemmeside "Airwar over Danmark". Det er sikkert her, hun har fundet oplysningerne om Fullerton.

5. Begge dele kan ses i udstillingen Flyvere i Natten. Canada kæmpede som del af det britiske Commonwealth, der mindes krigsveteraner med valmuer. Traditionen stammer fra Første Verdenskrig, hvor valmuerne angiveligt var de første planter, der fandt vej til de sønderbombede skyttegrave. Gå på nettet og søg efter digtet "In Flanders Fields".
6. Der er faktisk ikke nogen liste over de døde. Det burde der måske have været.
7. Bomben blev afmonteret efter styrtet. Ingen eksplosionsfare på Ringkøbing Museum.
8. Dette med faldskærmen er nok ikke helt rigtigt. George Fullertons fly

styrtede fra meget lav højde, og der var ikke mulighed for at bruge faldskærm. Faktisk fortalte et øjenvidne politiet, at flyet styrtede på grund af kollision med en telefonpæl.

9. Der er tale om det tidligere private alderdomshjem Aahvile, Vardevej 116.
10. Gengivelsen her stemmer ikke helt overens med teksten i filmen, men indholdet passer godt nok. Filmen kan ses via Ringkøbing-Skjern Museums hjemmeside. Gå på www.levendehistorie.dk, brug søgefunktionen til at lede efter "Flyvere i natten".
11. På dette tidlige tidspunkt begravde tyskerne de dræbte allierede besætninger med fuld honnør. Det blev meget anderledes i krigens sidste år.
12. Besættelsesmagten oprettede fem såkaldte centralkirkegårde, hvor dræbte allierede flyvere blev stedt til hvile. Frederikshavn var en af dem.

Flyet styrtede ned lige bag ved Skjern Boligmontering – som selvfølgelig ikke var bygget i 1941.